

De twaalf discipelen. Uit: Kijkbijbel

THEMA: ROEPING

- 3 – Mijn roeping
- 4 – De roeping van ...
- 6 – Overdracht archief Johanna Kuiper
- 7 – Johanna Kuiper, Dopers en dwars
- 10 – De dokter
- 11 – Column: Eerbetoon
- 12 – Uit de kerkenraad
- 13 – Het DopersGesprek: Big Tech
- 14 – Agenda
- 15 – Collectebestemmingen
- 16 – Kerkdiensten

Roeping van de discipelen

Door Mieke Krebber

Jezus had twaalf discipelen. De bekendste zijn Petrus, die oorspronkelijk Simon heette, Judas, de verrader en Thomas, de ongelovige. Werden zij allemaal persoonlijk door Jezus 'geroepen'? De vier evangeliën vertellen daar verschillende verhalen over.

Het verhaal over de roeping volgens Marcus

(geschreven omstreeks het jaar 70)

Het evangelie volgens Marcus heeft geen geboorteverhaal. Het begint met het optreden van Johannes de Doper. Hij verkondigt: "na mij komt iemand die jullie zal dopen met de heilige geest". Jezus laat zich dopen en als hij uit het water komt klinkt er een stem uit de hemel: "Jij bent mijn geliefde zoon, in jou vind ik vreugde". Een wel heel beknopte mededeling dat Jezus Gods zoon is.

Na een verblijf van veertig dagen in de woestijn en het bericht dat Johannes de doper was gevangengenomen gaat het verhaal verder met Jezus die langs het

meer van Galilea liep. Daar zag hij Simon en diens broer Andreas, die hun netten uitwierpen in het meer; het waren vissers. Jezus zei: "Kom volg mij, ik zal jullie vissers van mensen maken". Meteen lieten zij hun netten achter en volgden hem. Iets verder zag hij Jacobus en zijn broer Johannes die bezig waren netten te herstellen en direct riep hij hen. Zij lieten hun vader Zebedeüs met de dagloners achter en volgden hem. Ze gingen op weg naar Kafarnaüm ... (Mc. 1.16-21) Toen Jezus weer langs het meer liep zag hij Levi bij het tolhuis zitten en zei tegen hem: 'Volg mij'. Levi stond op en volgde hem. (Mc. 2.14). Vijf mannen die hun beroep inruilden voor het volgen van Jezus.

Het verhaal volgens Matteüs

(geschreven begin 2e eeuw)

Matteüs heeft het evangelie van Marcus gekend. Vaak voegt hij zaken toe, zoals b.v. dat Jezus ging wonen in Kafarnaüm aan het meer van Galilea (4.13). Verder volgt Matteüs het verhaal van Marcus; hij voegt de naam Petrus toe. Toen hij langs

het meer liep zag hij Simon, die Petrus genoemd wordt, en zijn broer Andreas. Ook hen roept Jezus; zij laten hun vader achter – zonder te vermelden dat hun vader dagloners had om hem te helpen.

Matteüs maakt de beslissing om alles achter te laten radicaler. Ook in het Matteüsevangelie treffen we het verhaal aan van een man bij een tolhuis zittend, die Matteüs heet. Jezus zegt: 'Volg mij' en hij volgde hem. (Mt. 9.9)

Het verhaal volgens Lucas

(geschreven tussen 80 en 100)

Ook Lucas kende het evangelie van Marcus. Hij laat in het verhaal van de roeping van de vissers de naam van Andreas weg en voegt aan het verhaal van de roeping van de vissers het verhaal van een wonderbaarlijke visvangst toe (Luc. 5.1-11).

Toen Jezus aan de oever van het meer stond en een menigte zich verdrong om zijn woorden te horen zag hij twee boten aan de oever liggen. Hij stapte in een van

Lees verder op pagina 2

de boten, die van Simon, en vroeg hem een eindje het meer op te varen. Toen hij was opgehouden met spreken zei hij tegen Simon "vaar naar dieper water en gooi je netten uit". Simon zei: "we hebben de hele nacht niets gevangen, maar als u het zegt zal ik de netten uitwerpen". Er zwom een school vissen in de netten zodat de netten dreigden te scheuren. Ze gebaarden de mannen in de andere boot om hen te komen helpen. Ze vulden de boten met zoveel vis dat die bijna zonken. Simon: "Ga weg van mij heer, want ik ben een zondig mens". Hij en de anderen waren verbijsterd over de enorme hoeveelheid vis. Jezus zei tegen Simon: "wees niet bang, voortaan zul je mensen vangen." Ze lieten alles achter en volgden hem. Hier geen woorden van Jezus 'volg mij', maar de wonderlijke gebeurtenis en de woorden 'je zult mensen vangen' is de aanleiding voor de vissers om alles achter te laten en Jezus te volgen. Hier wordt verteld over een kort gesprek tussen Jezus en de vissers.

Lucas zal in zijn tweede boek, *De Handelingen van de apostelen*, verhalen over de snelle groei van de kerken in Klein Azië en de dreiging van scheuringen in die gemeenten. Ook bij Lucas de vermelding van de roeping van Levi bij het toluhuis.

Het verhaal volgens Johannes (geschreven begin tweede eeuw)

De opbouw van het Johannesevangelie is heel anders dan dat van de drie Synoptici (Matteüs, Marcus en Lucas). In de episode over het optreden van Johannes de Doper vertelt de evangelist dat de Farizeeën aan de doper vragen of hij de messias is, waarop deze antwoordt: "ik doop met water, maar in uw midden is iemand die u niet kent". De volgende dag zag hij Jezus naar zich toe komen en hij zei: "daar is het lam van God dat de zonden der wereld wegneemt".

De volgende dag stond Johannes daar weer met twee van zijn leerlingen. Toen hij Jezus zag zei hij: "daar is het lam Gods". Toen de leerlingen dat hoorden gingen ze met Jezus mee. Er ontstaat een gesprek tussen hen. Een van de twee was Andreas. Toen hij Petrus tegenkwam zei hij tegen hem: "we hebben de messias gevonden". Jezus tegen Simon: "jij zult Kefas heten (dat is rots)." Hier brengt Andreas Petrus bij Jezus: de ene volgeling brengt de volgende bij Jezus.

In Galilea ontmoet Jezus Filippus: "ga met me mee". Daarna brengt Filippus Nathanaël bij Jezus. Er ontstaat een gesprek tussen Jezus en Nathaniël. Nathaniël: "u bent de zoon van God ...". (Joh. 1.24-31). In het Johannesevangelie gaat het er dus ook om dat de een ander tot Jezus kan brengen. Johannes de doper en Philippus vertellen de boodschap door.

Het verhaal van de wonderbare visvangst staat in het Johannesevangelie in hoofdstuk 21 in het verhaal over een verschijning van Jezus aan

het meer van Tiberias na de opstanding. Er zijn wel een paar verschillen met het verhaal bij Lucas. Opvallend: het aantal gevangen vissen wordt vermeld: 153. Al eeuwen probeert men de betekenis van dit getal te achterhalen. 153 is de som van $1+2+3+\dots+17$. En 17 is $10+7$. Wellicht staat 7 voor de zeven gemeenten in Klein Azië (Openbaring 1.4) en 10 voor de tien geboden. Zou dat de verklaring zijn?

De twaalf discipelen

Niet van alle twaalf discipelen is een roepingsverhaal overgeleverd. In de drie synoptische evangeliën en Handelingen staat een lijst namen; die verschillen nauwelijks van elkaar, alleen in de volgorde van de namen. En in Handelingen gaat het natuurlijk om elf namen. In deze lijsten komt de naam van Nathaniël niet voor. Johannes heeft geen lijst van namen van de discipelen.

Philippus komt bij Nathaniël, die onder de vijgenboom zit te bidden. Philippus zegt: We hebben hem gevonden, over wie Mozes sprak... (vrij naar Joh. 1.45-48 in A. de Vries, Groot vertelboek voor de bijbelse geschiedenis).

Mijn roeping

Interview van de redactie met Lisanne Lens

Je hebt een switch gemaakt in je carrière. Werd je hiertoe geroepen?
Of ik een stem heb gehoord die mij riep? Nee, maar er was wel al heel lang een innerlijk verlangen. Een verlangen om alle talenten die ik heb gekregen te mogen gebruiken. Een verlangen om niet alleen nog meer en meer te moeten verkopen, een verlangen naar diepgang. Maar ook om iets daadwerkelijk te kunnen bijdragen. Het verlangen ging uit naar de uitvaartwereld. Achter mij ligt een carrière in onder andere de marketing- en communicatiewereld, maar de uitvaartwereld bleef 'roepen'. Al meer dan twintig jaar.'

Had dat iets te maken met thuis, je jeugd?
'Als klein meisje was ik al onder de indruk van uitvaarten, ik hing als vijfjarige boven de uitvaartkist waar mijn opa in lag. Opgebaard in zijn eigen kerk, waar hij lang predikant was geweest. Ik weet alles nog van dat moment. Hoe ik zijn haren netjes deed, zijn befje op zijn toga recht legde.

Vele jaren later overleed mijn moeder, dit jaar tien jaar geleden. We hadden voordat zij overleed een idee om te gaan samenwerken. Zij als verpleegkundige in een hospice, ik als stervensbegeleider en uitvaartbegeleider. Dat is er nooit

van gekomen. Maar ik voelde wel: hier wil ik iets mee. Weer een aantal jaren verder was het tijd. Ik werd aan alle kanten geroepen, zelfs mijn toenmalige manager hoorde het, die zei "Ze hebben je nodig in uitvaartland." En toen heb ik de stap genomen. Het was thuis-komen. Er viel veel op zijn plek.'

Uitvaartland, vertel!
'De Uitvaarders, zo heet mijn bedrijf. De Uitvaarder, enkelvoud, vond ik zo alleen en solistisch klinken. Een magere Hein die op een bootje langskomt om iemand uit te varen. Nou, dat ben ik niet! Niet mager, ik kom niet op een bootje en ik doe het niet alleen. Maar samen met de familie van de overledene. En soms ook met collega's uit het vak.

Ik noem mezelf uitvaartbegeleider en geen uitvaarteider. Want de familie bepaalt en ik begeleid. En als het moet, leid ik. Maar voor mij is het belangrijk dat iedereen gehoord en gezien wordt. Dat we het verhaal van de overledene vertellen door de uitvaart heen. En er zijn geen regels, ja een paar, maar die hebben met de wet op de lijkbezorging te maken. Voor de rest mag alles. En dat vind ik zo bijzonder en mooi aan dit vak.'

Hoe ervaar je jouw vak, hoe is de dynamiek?
'Bij de grote verzekeraars gaat het vooral om veel uitvaarten draaien en wordt er bij families op aangedrongen dat ze snel schakelen na een overlijden. Bij mij gaat dit iets anders; neem de tijd om afscheid te nemen en als je er klaar voor bent, bel je mij. En dan pas gaan wij samen stap voor stap een mooie viering van het leven organiseren.

Lisanne en haar nichtjes en neefjes bij de uitvaart van haar grootmoeder, de eerste uitvaart die zij begeleidde.

"Neem de tijd om afscheid te nemen en als je er klaar voor bent, bel je mij."

Soms is er nog helemaal geen sprake van een overlijden, maar denken mensen al wel na over hun uitvaart. Dan voer ik wensgesprekken met hen, die zijn vaak zo mooi. Ook dat doen we samen.'

Heb je je verlangd, of noem het roeping, beantwoord?
'Meer dan. Betekenisvolle gesprekken voeren in plaats van targets halen. Liefdevol begeleiden in plaats van jaarbudgetten verdelen. In korte tijd samen met een familie een passend afscheid mogen organiseren. En dat die families mij vertrouwen. Het is bijzonder. Ik ervaar dit keer op keer als een groot goed. Mijn moeder was verpleegkundige. Haar roeping noemde ze het. Zo zeg ik nu: "Uitvaartbegeleider, mijn roeping."

De roeping van ...

... Jan van Aller

De vraag 'Voel je je geroepen' wordt mij als voorganger uiteraard geregeld gesteld. Ik antwoord dan altijd: Jawel, maar dan leg ik er altijd wel het volgende bij uit:

Toen ik theologie ging studeren, deed ik dat destijds voornamelijk uit intellectuele belangstelling: het leek me fascinerend om al die vakgebieden die je in de theologie tegenkomt, te verkennen: de talen (Grieks en Hebreeuws), filosofie, kerkgeschiedenis – maar ook de vakken godsdienstpsychologie en – sociologie.

Maar als mensen zeiden: 'O, dus jij wilt dominee worden' zei ik altijd: 'Nou, dat weet ik niet hoor, je kunt ook docent of coach ofzo worden'. Toen mijn grootmoeder dat hoorde zei ze: 'O, maar dat heet een 'stille roeping': dan zég je wel dat je geen predikant wilt worden, maar je wordt het tóch'. – En blijkbaar had ze gelijk want zo is het gegaan. Wat bijzonder is: zij is heel oud geworden (104) waardoor ze ook zelf nog getuige kon zijn van haar eigen mooie voorspelling!

... Gisbert van Baalen

"The Great Way is not difficult for those who have no preferences"

Roeping. Het is me wat. Een woord dat me tot voor kort nog als mythisch en vooral onbereikbaar voordeed. Of ik in 150 woorden daar iets over kan zeggen... Het is voor de enkele mensen die mij kennen, niet onbekend dat ik niet per se naar de Singelkerk kwam om God te zoeken, maar dat ik wel mijn vader gevonden heb. Dat ik ook mijn roeping zou vinden moest er nog eens bij komen. Inmiddels heb ik de Eeuwige ook wel hier en daar gevonden, maar laten we het niet te heilig maken. Henk Leegte vertelde mij in een van onze eerste gesprekken dat 'zonde', in het Grieks, het missen van je doel betekent. "Als je je doel in het leven niet vindt, is dat geen ramp", zo zei hij, "maar het is wel zonde".

Overigens heeft de filosoof Aristoteles me geleerd dat de *telos* van ieder mens is om gelukkig te zijn. Dus mocht u dat bereikt hebben, bent u al geslaagd. Mede dankzij deze gemeente heb ik mijn roeping gevonden in de theologie en hoop ik op een dag dominee te worden. U hebt geen idee hoe dankbaar ik daar voor ben. Want opeens is mijn pad helder en weet ik, al zoekende, waar ik heen moet gaan.

... Kees Blokland

Roeping

is het de echo uit mijn jeugd tegen de steile wanden van bergen in het uitzicht zonder nieuwe woorden

is het de schaduw van voltooid succes in de lastenzware loopbaan die later oploste zonder betovering

is het de stille stem die twijfel fluisterde tegen al die voldongen feiten zonder goede vraag

is het een blijvend raadsel toeval dat open einden sluitend dicht als roeping zonder mits of maar

---

... Essemie van Dunné

Ik voel me geroepen, hoewel, een roep kan ik het niet noemen. Het is ook niet nodig, mijn werk geeft mij plezier, inspiratie, voldoening. Als je regelmatig het idee hebt dat je gewaardeerd wordt èn kan doen wat bij je past, heb je aan een fluister zo nu en dan genoeg.

Maar sinds een tijdje is deze fluister een serieuze stem geworden. Het heeft met de wereld te maken. Er is namelijk wel het een en ander dat ik daarin verontrustend vind. Daar gaat de stem over, maar ik weet nog niet precies wát ik hoor. Op een dag hoop ik het te weten. Ik maak me klaar om op te staan. Ik hoop dat ik het durf en doe als het nodig is. Dat, als de stem een roep is geworden, ik mijn stem verhef, opkom voor wie het nodig is. Ik weet niet wanneer en hoe. Het komt vanzelf. En hoe dan ook, ik weet, ik ben niet alleen. God zij dank.

... Thijs van Hoogstraten

Voel je je geroepen?

Ja zeker, zou mijn antwoord zijn. Door wie en tot wat, dat is een andere zaak. Ik weet wel dat het gaat zoals op dat drukke kruispunt bij mij om de hoek. Auto's, bussen, trams, taxi's en toeristen. Dat is een constant lawaai, een constante onrust. Als mijn geliefde, of een vriend, mij aan de overkant staat te roepen, zal ik ze niet altijd horen. Zo is het ook met die roeping van mij. Het klinkt mooi, maar er is veel afleiding.

En wie zou mij dan roepen? Een hogere macht, een hogere lotsbestemming? Ja, dat wel. Maar tot wat? Waarachtigheid en verantwoordelijkheid? O, o, wat een grote woorden. Ondertussen voorzichtig oversteken... ja, dat blijft.

... Mieke Krebber

Hoewel ik theologie heb gestudeerd voelde ik me toch niet geroepen om predikant te worden. De pastorale kant van het predikantschap leek mij erg moeilijk.

Mijn interesse ging uit naar de betekenis van de bijbelse verhalen voor mijn geloofsleven. Het bestuderen van het Nieuwe Testament leek mij daarvoor het meest geschikt. Hoe Paulus van de verhalen uit de evangeliën een systeem heeft gemaakt tot het vroege Christendom heb ik altijd een struikelblok gevonden. Het werken in de bibliotheek was leuk en interessant, maar heb ik niet als roeping ervaren.

... Liliane van der Steur

Op een dag las ik idA en was ervan onder de indruk. Ik voelde me geroepen om in de redactie te gaan en zo geschiedde. Dergelijke alle-daagse roepingen ken ik goed. Even extra aandacht geven aan een kind, een omgevallen fiets rechtop zetten, klassenmoeder zijn, dat kaliber.

Maar een GROTE ROEPING, hoe zit het daarmee? Ik voel dat ik hier ben om te luisteren, te creëren en te inspireren. Luisteren met oren en ogen. Creëren met hand en verstand. Inspireren met m'n talige, vrije geest. Zoiets is het, mijn roeping. Over tien jaar stel ik mezelf deze vraag graag nog eens opnieuw, wie weet heb ik dan een heel concreet antwoord waarin alles bij elkaar komt! In de tussentijd blijf ik het luisterend oog dat jou ziet, dat knutselt met taal en jou – en mezelf – stimuleert met ideeën.

Op vrijdag 13 december 2024 droegen de kleinkinderen van Johanna Kuiper het dossier van hun grootmoeder over aan de Doopsgezinde Bibliotheek, die deel uitmaakt van een uitgebreide collectie van geestelijk leven van het Allard Pierson.

Overdracht van het archief van Johanna Kuiper aan de Doopsgezinde Bibliotheek in het Allard Pierson

Door Felice Veenman-Schipper, oudste kleindochter

Het dossier bestaat uit 178 brieven aan haar hartsvriendin, vele brieven aan haar uitgever, brieven van haar Joodse onderduikkinderen, een onvoltooid manuscript over haar leven als ongehuwd moeder in Amsterdam-Noord, vele foto's en andere brieven. Ze geven een duidelijk beeld van de veelzijdigheid van deze bijzondere en strijdvaardige vrouw. Hoe zij worstelt met zichzelf, met haar geloof en met de wereld. Hoe trouw zij is aan haar overtuiging, ook als zij daar helemaal alleen in staat. Hoe dapper ze is.

Johanna Kuiper had twee zonen: Willem Frederik en Kristoffer Marinus en acht kleinkinderen, waarvan de oudste, Klaas, helaas is overleden.

Hij werd vertegenwoordigd door zijn oudste dochter.

Wanneer acht kleinkinderen, die hun grootmoeder nooit gekend hebben, die verspreid over heel Europa wonen, samenkomen om het dossier van hun grootmoeder over te dragen, dan is dat ontroerend. Wanneer deze vrouwen heel open en persoonlijk spreken over de rol van Johanna Kuiper in hun leven, dan is dat bijzonder. Het zegt veel over de sterke persoonlijkheid die Johanna geweest is. En misschien zegt het ook wel veel over de inspiratie die haar nagedachtenis geeft.

De overdracht vond plaats in de kerkenraadskamer in de Singelkerk van Doops-

gezind Amsterdam. Het had niet op een betere plek kunnen gebeuren: De plek waar Johanna's vader en broer predikten, haar geestelijk thuis. En een plek waar haar kleinkinderen kennis konden maken met het schilderij van hun betovergrootvader, Frederik Muller. Daarna was er tijd en ruimte om op het Allard Pierson het archief te bekijken. De erfgenamen maakten hier dankbaar gebruik van.

Het archief wordt op dit moment omgepakt en geïnventariseerd door gastmedewerker Betty Lavooij-Janzen. Een beschrijving van het archief met inventaris zal beschikbaar komen op de website van het Allard Pierson: archives.uba.uva.nl

De overdracht werd getekend door (op de foto v.l.n.r.): Elma Schlecht en Jaap Brüsewitz (resp. penningmeester en voorzitter van de Stichting tot Beheer van de Bibliotheek van de Verenigde Doopsgezinde Gemeente Amsterdam), Felice Veenman-Schipper (namens de erfgenamen) en Els van der Plas (directeur van het Allard Pierson).

V.l.n.r.: Frits, moeder Jetje, Sam, vader Bram, Esgo, Hannie, Taco, na de doop van Hannie in 1914.

Johanna Kuiper, Dopers en dwars

Door Ferdinand van Melle

Precies 75 jaar geleden zocht Doopsgezind Amsterdam een beroepskracht om de toestroom van kinderen (babyboomers) op de vele zondagsscholen in de stad op te helpen vangen. De keus viel op een vrouw, Johanna Schipper-Kuiper, die haar sporen had verdiend als kinderboekenschrijfster en vertaler van Engelse, Duitse en Scandinavische literatuur. Landelijk was zij vooral bekend geworden als auteur van de kort daarvoor verschenen *Bijbel voor de Jeugd*. waaraan zij, op verzoek van uitgever Ploegsma, in de oorlog was begonnen te schrijven.

Johanna (Hannie) kende de Singelkerk heel goed want haar vader (Bram) en haar opa (Taco) waren er predikant geweest en zij had zich er ooit laten dopen, maar inmiddels was er al een heel leven met bizarre hoogtes en dieptes voorbijgegaan. Ze had ooit met

kinderen gewerkt in Nooddorp Boven het IJ en als woninginspectrice in het Limburgs mijngebied; had jaren in het buitenland gewoond en als een 'proletariër' in een Amsterdamse volksbuurt als alleen gaande moeder van twee kinderen van verschillende mannen waarmee ze niet getrouwd was.

Ze was politiek actief in de SDAP (voorloper van de PvdA) en had ook nog een tien jaar lange relatie gehad met Amsterdams wethouder en (internationaal) socialistenleider Floor Wibaut. Een nogal bijzonder CV dat er niet om loog en dat deed zij ook bewust niet! Later was ze nogal onverwacht met de veel jongere dominee Schipper getrouwd en had met hem in de oorlog de pastorie diep in het Noord-Hollandse polderland opengesteld voor joodse en communistische onderduikers. Ze was geen makkelijke tante, haar wilskracht

Lees verder op pagina 8

en werkvijver waren bovengemiddeld, of is dat een ander benaming voor een sterke vrouw? Na verraad had ze die oorlogsjaren rondgezworven met eigen en haar toevertrouwde joodse kinderen, terwijl haar man in de gevangenis zat. Het schrijven aan de Jeugdbijbel gaf haar kracht om het vol te houden, ook na de oorlog toen zij met haar man de onafhankelijkheidsstrijd van Indonesië volop steunde. In 1949 overleed haar man plotseling en moest Hannie met de kinderen de pastorie verlaten. Daarom had ze nu gesolliciteerd. Dat Hannie Kuiper is aangenomen voor die zware klus komt misschien ook wel omdat haar jongere broer Frits toevallig ook predikant was van de Singelkerk, wie zal het zeggen?

Westhill

Johanna Kuiper, officieel mevrouw Schipper-Kuiper, kreeg in haar nieuwe baan te maken met een uit Engeland overgewaaid methode van benaderen van kinderen. Niet vanuit de hoogte lerend, onderwijzend en docerend, nee zoveel mogelijk vanuit de kinderen zelf denkend. De nieuwe godsdienstonderwijzeres ging een team van z.g. assistenten aansturen die wekelijks elk met een vast groepje kinderen een kringetje vormden en zo

werd dan een Bijbelverhaal verteld, dat ze bij mevrouw Schipper (de meeste assistenten zeiden juffrouw Schipper, niemand wist van haar achtergrond) hadden voorbereid in haar woonetage op de Herengracht 329.

Dat grachtenhuis 'De Vogel Struijs' was familiebezit, dankzij grootvader Frederik Muller en verhuurd voor opslag. Een bovenetage werd vrijgemaakt voor Juffrouw Schipper. Zij wist zich snel in te werken als verhalenverteller, organiseerde elk jaar massale kinderkerstfeesten waarvoor zij zelf een kerstspel schreef en alles regisseerde. Bij dat feest kregen de kinderen, die ook vriendjes mochten meenemen, een boekje en een sinaasappel. De VDGA was niet gewend aan zulke aantallen en dat er voor elk kind soms een te duur boekje werd gekocht deed de wenkbrauwen fronsen. Maar Juffrouw Schipper vond nu eenmaal dat een goed boek 'je vriendje' kon worden en je denken kon helpen. Al met al een nieuw soort bedrijf, die zondagsschool op Westhillmethode, die 's zondags honderden kinderen trok op vele plaatsen in de stad. De assistenten, jongeren tussen de 12 en 18 jaar merkten wel dat deze vrouw heel bijzonder was. Ze kon vertellen als geen ander en leerde haar team ook met de bijbel omgaan.

'Nooit alles slikken', zei ze, 'Nadenken, kritisch blijven. Niet iets aannemen omdat een ouder het zegt, maar zelf leren denken.' Ze startte zelfs in een ruimte van de Singelkerk een jeugdkerk waar de jongeren de baas waren, al was zij op de achtergrond aanwezig. Voor de meisjes werd deze alleen gaande vrouw zelfs een soort rolmodel van moderne vrouw in een tijd dat moeders thuis aan het aanrecht stonden, afhankelijk waren van hun mannen en hun baan moesten opgeven als ze getrouwd raakten. Hannie keek zo ook naar het geloof. Zij zag daarin veel wat niet echt paste in fatsoenschristendom met bijbehorende strakke moraal. Voor haar waren Bijbelverhalen vaak veel kritischer, vrijer en uitdagender dan wat er 's zondags werd gepreekt. Die ongewone, dwarse houding (en nog wel van een alleen gaande vrouw) moest in de gemeente wel op weerstand stuiten. Juist op dat punt kreeg zij problemen omdat ze die houding als vrije vrouw onverbloemd ook in de praktijk bracht. De kritiek op haar gedrag nam toe, terwijl haar gezondheid verslechterde na een mislukte operatie aan haar enkel, die in de oorlog door een verkeersongeluk was gebroken en nooit goed was behandeld. Dat alles heeft er tenslotte toe geleid dat ze moest stoppen met haar werk bij de VDGA.

Hannie is toen nog een kinderbijbel gaan schrijven voor kleine kinderen, vol als ze ervan bleef dat die verhalen zo kostbaar zijn en het zo waard zijn om doorverteld te worden. Johanna Schipper-Kuiper is, 59 jaar oud, in Indonesië onverwacht gestorven aan een embolie in haar been en in 1956 in Pati op Java begraven.

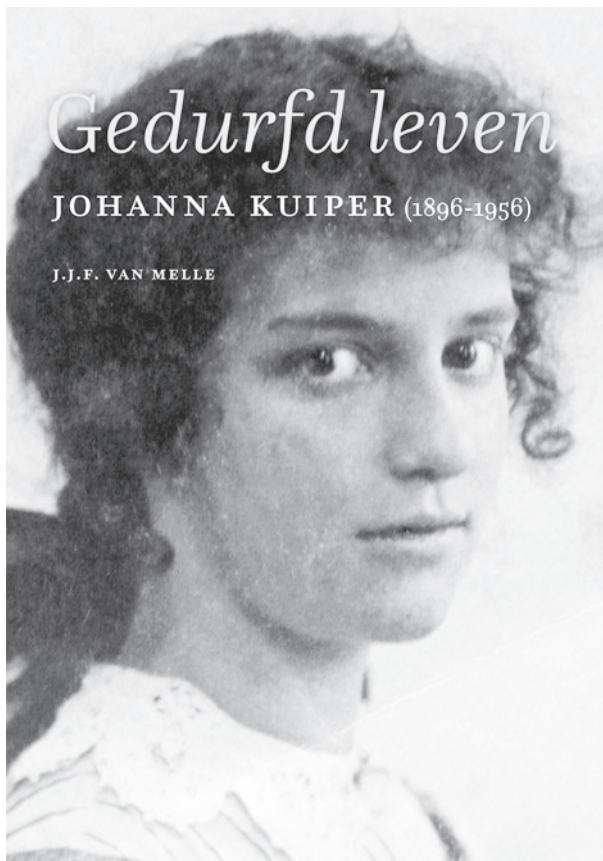
Het verleden bewaard

Johanna heeft tal van kinderboeken nagelaten, tientallen vertalingen, correspondenties en brieven. Zo is er een collectie van bijna 200 brieven bewaard die Johanna schreef aan haar hartsvriendin Hilde Völger in Duitsland tussen 1925 en 1956. Daarin kwam alles aan de orde. Hilde heeft dat pak brieven gekoesterd (een verhaal apart!) en geregeld dat de brieven na haar dood bij de zonen van Hannie terecht zouden komen. De jongste zoon, Kristofer Schipper (de in 2021 overleden sinoloog) zag daar de bijzondere waarde van in en heeft ze als kostbaar kleinood bewaard. Een uitgebreid archiefonderzoek en vele interviews met die correspondentie als rode draad heeft gediend voor een biografie van deze bijzondere vrouw.

Nieuwsgierig geworden? Lees dan verder en veel meer in mijn biografie 'Gedurfd Leven, Johanna Kuiper (1896-1956)' uitgeverij Verloren 2024.

Moeder Hannie Schipper-Kuiper

“Nooit alles slikken.
‘Nadenken, kritisch blijven.
Niet iets aannemen omdat
een ouder het zegt, maar
zelf leren denken.”

De dokter

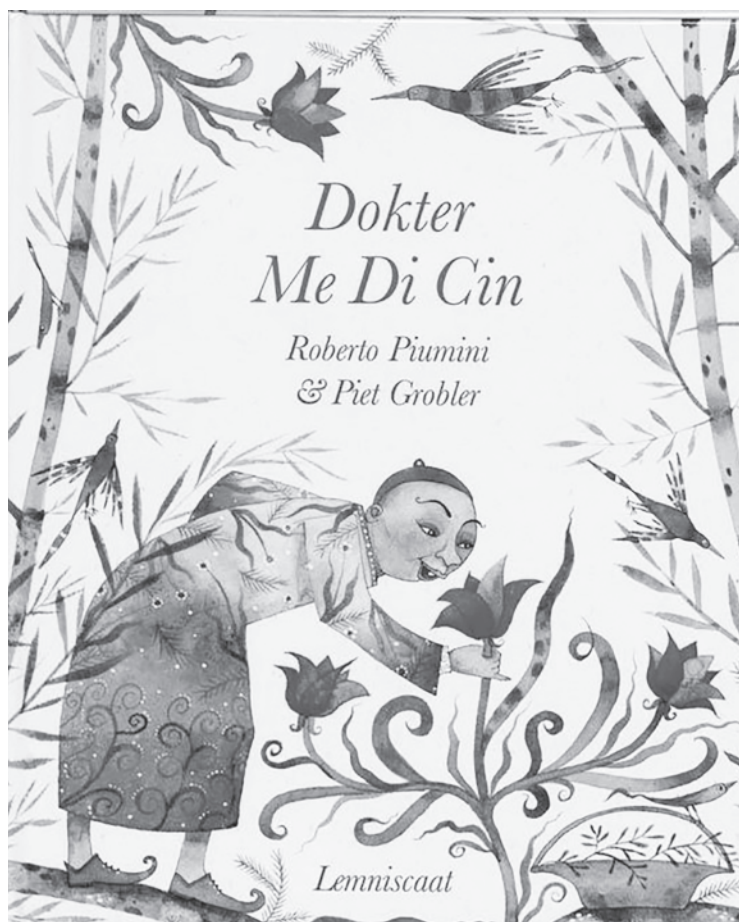
Door *Albertine Wendte-Voncken*

Sommige mensen denken dat alle dokters dat geworden zijn vanuit een roeping. Toen ik besloot om geneeskunde te gaan studeren leek het mij gewoon een leuk vak en dat bleek het gelukkig ook te zijn. Na een tijd in het vak word ik wat filosofischer over mijn rol. Het is eigenlijk gewoon een baan met leuke en minder leuke kanten, maar mensen dichten artsen soms een grotere rol toe. Aan de ene kant sta je op een voetstuk en verwachten mensen dat je wonderen kan verrichten en dood en lijden te allen tijde kan voorkomen. Aan de andere kant kunnen ze snel op je afgeven als je iets niet goed doet, want van voetstukken kan je ook weer snel afvallen. Sommige patiënten verwachten dat je een eenvoudig medicijn hebt voor al hun kwalen en vinden

het lastig om zelf iets te ondernemen om hun klachten beter te maken. Ik verzucht af en toe tegen een patiënt dat ik toch God niet ben, maar ik weet eerlijk gezegd ook niet welke macht die heeft om hun klachten te verbeteren. Gelukkig zijn de meeste patiënten prettig in de omgang en reëel in hun verwachtingen. Ik bouw zelf het prettigst een goede arts-patiënt-relatie als er wederkerigheid is en ik voor vol aangezien wordt met zowel mijn goede als slechte eigenschappen als mens en dus als dokter. En vaak vind ik het juist een leuke uitdaging om mensen het pad te laten zien en misschien zelfs te bewegen om dat pad in te slaan waarvan ik denk dat het beter is voor hun gezondheid dan het pad dat ze op dit moment bewandelen.

Toen ik net studeerde kreeg ik van mijn nichtje, die toen in een kinderboekenwinkel werkte (en daar nu de eigenaar van is) voor mijn verjaardag een kinderboek genaamd dokter Me Di Cin. Het is geschreven door Roberto Piumini. Het is bijna 25 jaar oud en alleen nog in het antiquariaat beschikbaar, maar ik vond het zo'n treffend boek over mijn vak. Het gaat over een dokter in China die aan het hof geroepen wordt om de zoon van de keizer, prins Ma La Di, beter te maken. Als hij hem voor het eerst ziet denkt dokter Me Di Cin dat zijn patiënt naar buiten moet en dat de frisse lucht en het zonlicht hem beter maken, maar de kleine prins ziet dat niet zitten en verordonneert de dokter om kruiden voor hem te zoeken. Elke dag gaat de goede dokter op pad om te zoeken en komt terug zonder kruiden, maar met verhalen over hoe mooi de buitenwereld is en welke bijzondere planten hij heeft gezien.

Na drie dagen vraagt de prins of hij mee kan om het geneeskrachtige kruid te zoeken en dat was precies het doel van de dokter. Aan het einde van zijn dag in de buitenlucht is prins Ma La Di weer helemaal beter en sinds die dag maakt de prins elke dag een wandeling over het land, met zijn goede vriend dokter Me Di Cin.

Eerbetoon

Door Karen Lammers

Mijn allerliefste dier is heengegaan. Zapatero was een bijzondere kat. En dat was ie. Hij had een sprankelend en speels karakter, was krachtig, uitzonderlijk lief en goedgemutst. Zeventien jaren hebben we lief en leed gedeeld. Na de eerste tijd, die donkere en geborgen decembermaand, ploeter ik me dapper de troosteloze, afmattende januarimaand door. Het nog gedragen worden door verse herinneringen, een soort half zweven in het recente verleden, de troost van zijn mand die er nog staat en de kleedjes waar hij graag op lag, wordt nu meer en meer een confrontatie met het gemis, juist door het zien van zijn mand en die kleedjes.

Zapatero kwam in mijn leven toen ik in Baltimore woonde. Hij was een van de vijf kittens, die moeder Zuzu ter wereld bracht, nadat ze het huis uitgeglipt was en een wilde kater was tegengekomen. Voor Stefan, toen acht jaar, was het niet makkelijk dat er een ander huis voor de kittens moest worden gevonden en hij had een hartenwens: dat de kittens een naam kregen die met een Z begon, net als hun moeder.

De film van Sabina Guzzanti uit 2005, *Viva Zapatero!*, was inspiratiebron voor zijn naam. Omdat de film hier zo moeilijk te krijgen is, vermoed ik dat de film hier niet zoveel furore heeft gemaakt. Maar in Italië was het uitkomen van deze film van groot belang en heeft hij lang gedraaid in de Italiaanse filmhuizen. Ook ik vond het een indrukwekkende film. Aanleiding was het satirische programma van Sabina Guzzanti, dat door de Rai, de Italiaanse publieke omroep, werd uitgezonden en na de eerste uitzending van de televisie werd gehaald omdat haar satire over Berlusconi hem onwelgevallig was geweest. Hierop besloot ze een film te maken over deze gebeurtenis, over het feit dat Berlusconi die destijds aan de macht was, kon bepalen wat er uitgezonden werd door de omroep. Ze interviewde anderen die eenzelfde lot beschoren was geweest, zoals bijvoorbeeld de journalist Enzo Biagi, en een keur aan satiremakers over

het belang van satire voor een samenleving. De naam van de film koos ze als hommage aan de film *Viva Zapata!* uit 1952, over de avonturen van een Mexicaanse held die tegen corruptie strijdt, en aan de Spaanse minister-president Zapatero, die toen hij aantrad in 2004 een wet aannam, die media en politiek scheidde om zo de onafhankelijkheid van de media te waarborgen.

Zapatero was als een leeuwje toen ik hem voor het eerst zag, zijn haartjes gelijkend op leeuwenmaantjes, en clownesk in zijn dartele spel. Hij groeide uit tot een grote, krachtige rode kater die majesteitelijk in de tuin zat en door zijn imposante verschijning respect afdwong, al was hij van karakter werkelijk een super gentle giant en een vrede-stichter. En zo is hij tot het einde opgeruimd van karakter geweest en heeft hij zijn negen levens volledig benut.

Uit de kerkenraad december en januari

Op het moment van schrijven zijn de drukke maanden november en december achter de rug. Met grote tevredenheid is even teruggeblikt op de gedachtenisdienst en op alle kerstbijeenkomsten. Het waren allemaal, stuk voor stuk, inspirerende, hoopgevende, mooie, zeer goed bezochte diensten. Er valt altijd wat te verbeteren en daarom zijn de verbeterpunten voor volgend jaar geïnventariseerd.

Na de decembervergadering heeft **Nicolaesz Vlaming** besloten om zijn lidmaatschap van de kerkenraad neer te leggen. Wij zullen Nicolaesz over een tijdje graag bedanken voor zijn waardevolle en creatieve inzet.

De **vacaturecommissie** was in de vergadering van januari te gast. Deze commissie draagt kandidaten uit de gemeente voor, voor diverse besturen zoals de kerkenraad, de besturen van het Rijpenhof en het zonshofje. Heeft u belangstelling voor een interessante, leerzame bestuurstaak? Laat dat dan weten aan Henk Leegte, Ineke Voncken, Mieke Hoogvliet of Marion Slotboom. Zij kunnen u informeren.

Ieder jaar in december wordt het bestuur van de **Stichting Beheer van Doopsgezind Amsterdam**, voor het komende kalenderjaar door de kerkenraad benoemd. Dit bestuur beheert het vastgoed en het vermogen van Doopsgezind Amsterdam. Zeer essentieel want dankzij de inkomsten die hieruit gegenereerd worden kunnen wij ons werk bekostigen.

Voor het eerst in 42 jaar is **Chris van Eeghen** op zijn verzoek, niet benoemd. Na 42 jaar draagt hij het voorzitterschap over aan **Oldrik Verloop**. De kerkenraad heeft alle vertrouwen in de deskundigheid van Oldrik Verloop en de andere leden van het bestuur. Chris van Eeghen zal op een later moment bedankt worden voor zijn enorme inzet.

Op de tweede zondag van januari heeft de eerste Second Sunday o.l.v. **Nina Schroeder-van 't Schip** plaatsgevonden. De kerkenraad heeft in december besloten om Nina voor dit initiatief een bescheiden aanstelling te geven met als doel om vanuit Doopsgezind/vrijzinnig perspectief de Amsterdamse expats Engelstalige/meertalige diensten en bijeenkomsten aan te bieden. Wij denken dat hier behoefte aan is en hopen expats die voor langere tijd in Amsterdam verblijven aan onze gemeente te binden. Wij menen dat dit een verrijking voor het totale aanbod van de gemeente kan zijn. In november van dit jaar wordt op basis van evaluatie besloten of het zal worden gecontinueerd.

De reis naar Zurich van 28-31 mei is volgeboekt

Met bijna 60 gemeenteleden uit Haarlem en Amsterdam zullen de feestelijkheden m.b.t. de viering van 500 jaar anabaptisme bijgewoond worden. Naar aanleiding hiervan is op 21 januari een borrel gehouden en zal op **zaterdagmiddag 5 april vanaf 14.00 uur** een informatiemiddag gehouden worden over de historische context van de feestelijkheden. Deze middag kan door iedereen die dat wil bijgewoond worden.

Multilinguale meditatieve dienst in de Singelkerk

Na de **ochtenddienst (11.45-12.15)** starten we met een korte, multilinguale meditatieve viering van muziek, gebed en Schrift (ongeveer een half uur), waarin we stilstaan bij het thema van gemeenschap en verbondenheid. Dit is een gelegenheid om samen in een ontspannen sfeer te reflecteren en in gebed en muziek te delen.

Programma:

- 11.45 – 12.15: Gezamenlijke koffietijd na de ochtenddienst
  - 12.15 – 12.45: Viering van muziek, Schrift en gebed
  - 12.45 – 14.30: Potluck Lunch – Breng iets lekkers mee om te delen en eet smakelijk!
- Iedereen is welkom!

Vragen? Contact: *Nina Schroeder-van 't Schip via n.schroedervantschip@doopsgezindamsterdam.nl*

Het Dopers Gesprek

Big Tech

Op **maandag 3 februari** verwelkomen we bij het Dopersgesprek: Marietje Schaake, internationaal gerenommeerd expert op het gebied van technologie-beleid en invloedrijke opinieleider op het snijvlak van technologie en democratie.

Onlangs publiceerde ze het boek *Tech Coup*, waarin ze haar visie deelt op de groeiende macht van Big Tech in de samenleving. Marietje Schaake waarschuwt voor de groeiende macht van Big Tech en de gevolgen daarvan voor democratieën wereldwijd. Tijdens dit gesprek gaan we dieper in op vragen zoals:

- Waarom vormt Big Tech een bedreiging voor onze democratie?
- Wat zijn de persoonlijke risico's voor ons als gebruikers?
- Kunnen wij andere keuzes maken in ons digitale gedrag?
- Hoe nemen we verantwoordelijkheid of zorgen we dat onze overheid dit doet?
- Is een toekomst denkbaar waarin we minder afhankelijk te zijn van Big Tech?

Singelkerk, 20.15-22.00 uur

Toegang gratis & Aanmelden via website:
doopsgezindamsterdam.nl

Lezing over Margaretha Jacoba de Neufville

Op **27 februari 2025**, geeft schrijfster en historica Mariëlle Hageman een lezing in de kleine vermaning in Heemstede over haar dit jaar uitgekomen boek *Iteko. Het leven van Margaretha Jacoba de Neufville (1775-1856)*.

De Neufville kwam uit een vooraanstaande doopsgezinde familie (haar moeder was een Barnaart) en woonde in de zomermaanden op buitenplaats Spaar en Hout, dat toentertijd in Heemstede lag.

Zij hield in de periode 1803-1807 een dagboek bij waarin zij heel persoonlijke zaken over haar leven deelde. Onder meer een onmogelijke liefde en haar opinie over ontwikkelingen in haar tijd. Haar dagboek geeft een goed inzicht in een vrouwenleven in de betere kringen in de vroege negentiende eeuw. Heemstede, Kleine vermaning, 20.00-21.00 uur.

Wie wil ik zijn in deze wereld?

Wie wil ik zijn in deze wereld? Wat doet er nu écht toe voor mij? Met deze vragen houden we ons bezig op Dopers Duin op **7 en 8 februari**. Hoe geef ik daar handen en voeten aan? We willen de dingen die belangrijk zijn voor ons voldoende aandacht geven. Maar dat lukt lang niet altijd. Dit willen we verkennen met een bijeenkomst speciaal voor vrijzinnig gelovige dertigers en veertigers. Samen eten, elkaar leren kennen, workshops en genieten van de natuur.

Workshops:

- *Niemand is een eiland*: Lieuwe Koopmans
- *Out of the box*: verhalen vertellen en betekenis geven voor jezelf.
- *Verbinding zoeken*: één op één in gesprek in plaats van een workshop

Houd rekening met een eigen bijdrage van ongeveer 75 euro. Mochten de kosten een probleem zijn, dan kun je contact opnemen met Remco via: jong@remonstranten.org Bij hem kun je ook met andere vragen terecht. *Schoorl, Dopers Duin*

Het team

Essemie van Dunné
voorganger, jongeren-
en opbouwwerker
in Noord
t 06 48 35 07 25
e.vandunne@
doopsgezindamsterdam.nl

Joke van der Heide
jongerenwerk
t 06 17 96 43 71
j.vanderheide@
doopsgezindamsterdam.nl

Henk Leegte
predikant
t 06 45 62 62 70
h.leegte@
doopsgezindamsterdam.nl

Ewoud Roos
predikant
t 06 34 11 50 00
e.roos@
doopsgezindamsterdam.nl

Liliane van der Steur
jeugdwerker
t 06 21 39 75 44
l.vandersteur@
doopsgezindamsterdam.nl

Februari

• ma 3 feb	Dopersgesprek; M. Schaake: Big Tech	Singelkerk	20.15 - 22.00
• wo 5 feb	Niemand is illegaal	VU	15.30 - 17.00
• 7/8 feb	Wie wil ik zijn in deze wereld?	Dopers Duin	
• zo 9 feb	Multilinguale dienst	Singelkerk	12.15 - 14.30
• di 18 feb	Kring Psalmen o.l.v. M. Krebber	Singelkerk	14.30 - 16.30
• do 27 feb	M. Hageman over M.J. de Neufville	Heemstede	20.00 - 21.00
• zo 2 mrt	Klinkende zondag: muziek in de gemeente	Singelkerk	11.45 - 13.45

Voor meer informatie, aanmelden of kaartverkoop zie de website van de Doopsgezinde gemeente: <https://www.doopsgezindamsterdam.nl>.

Klinkende Zondag: Muziek in de Gemeente

Op **zondag 2 maart 2025** organiseren we een speciale muziekmiddag na de kerkdienst. Na een gezamenlijke lunch geven we het muzikale talent binnen onze gemeente een podium. Gemeentelieden en vrienden zijn van harte uitgenodigd om hun muzikale talenten te delen, zowel solo als in groepsverband. Ook pianisten zijn welkom om een muziekstuk op ons orgel te spelen.

Wil je meedoen?

Meld je dan aan bij onze organist, Jeroen Koopman, via jeroenkoopman@live.nl. Singelkerk, 11.45-13.45 uur.

Voor meer informatie zie website [doopsgezindamsterdam.nl](https://www.doopsgezindamsterdam.nl)

Collectebestemmingen februari

2 februari – PWA-Manege Amsterdam

PWA (Prins Willem-Alexander) Manege is de plek waar de Vereniging Paardrijden Gehandicapten haar activiteiten organiseert. De manege is gevestigd aan de Loosdrechtdreef 9, 1108 AZ Amsterdam Zuid Oost
Rekeningnummer: NL88 INGB 0005 0720 21 t.n.v. Prins Willem Alexander Manege.

9 februari – Harriët Tubmanhuis in Zuidoost

Het Harriet Tubman Huis (HTH) is een kleinschalige, persoonlijke opvang die tijdelijk onderdak en begeleiding biedt aan ongedocumenteerde vrouwen en hun kinderen in Amsterdam Zuid-Oost. De bewoners verblijven bij het HTH in hun afwachting op een verblijfsvergunning, omdat ze vanwege ons inziens beter niet in een AZC kunnen blijven of daar geen recht op hebben in verband met het afwachten van een beroep.
Rekeningnummer: NL10 INGB 0008 3306 85 t.n.v. Harriet Tubman Huis.

16 februari – Stay tuned

De Stichting StayTuned is opgericht in april 2021. Zij streeft naar een orgelcultuur met een gezonde toekomst die wordt geschraagd door de aanwas van jonge enthousiaste organisten. Zij wil kostbaar monumentaal erfgoed in stand én in gebruik houden. Zij wil jong publiek inspireren. Zij streeft naar talentontwikkeling van orgelspelende jongeren/tieners.
voor meer informatie: <https://staytunednu.weebly.com/stichting.html>
Rekeningnummer: NL57 TRIO 0320 2048 39 t.n.v. Arjan Schippers

23 februari – ADS jeugd- en jongerenwerk

Rekeningnummer: NL19 ABNA 0243 4938 86 t.n.v. Alg. Doopsgez. Sociëteit te Amsterdam o.v.v. jeugdwerk

2 maart – PWA-Manege Amsterdam

Zie 2 februari.

Als u niet in de dienst aanwezig kon zijn en toch iets wilt bijdragen aan het project kunt u dat via het aangegeven bankrekeningnummer doen of via de Givt-app.

Kopij voor het volgende nummer vóór **10 februari 2025** sturen aan Mieke Krebber
Mail: m.krebber@chello.nl
Adres: Dulcie Septemberpad 73, 1093 NK Amsterdam (telefoon 020-6731926).

De redactie behoudt zich het recht voor artikelen in te korten of niet op te nemen.

Secretariaat en administratie

Singel 452
1017 AW Amsterdam
kerk (020) 623 45 88
kosterij@doopsgezindamsterdam.nl
secretariaat (020) 624 65 73
secretaris@doopsgezindamsterdam.nl
boekhouding (020) 627 70 72
gironummer
NL11INGB0000141442 (VDGA)
website:
www.doopsgezindamsterdam.nl
website van de ADS: www.ads.nl

COLOFON

idA, in dit Amsterdam
Maandblad voor geloof
en gemeentelven van
Doopsgezind Amsterdam.

Redactie

Joke van der Heide
Thijs van Hoogstraten
Karen Lammers
Liliane van der Steur
Wim de Vries Lentsch
Mieke Krebber (eindredacteur)

Ontwerp en realisatie

Ontwerpgroep Lâle, www.lale.nl
(033) 462 46 93

Verzending idA via het secretariaat:
e-mail: secretaris@doopsgezindamsterdam.nl

KERKDIENSTEN FEBRUARI 2025

	Singelkerk Centrum 10.30 uur	Meerpad Noord 10.15 uur	Collectebestemming
2 feb	ds J. Nijwening	E.M.L van Dunné*	PWA-Manege Amsterdam NL88 INGB 0005 0720 21 <i>t.n.v. Prins Willem Alexander Manege</i>
9 feb Geboorte- dankzegging	ds H. Leegte*		Harriët Tubmanhuis in Zuidoost NL10 INGB 0008 3306 85 <i>t.n.v. Harriet Tubman Huis</i>
16 feb	ds J. van Aller	ds H.V.A. van Dunné*	ADS t.b.v.het jeugd- en jongerenwerk NL19 ABNA 0243 4938 86 <i>t.n.v. Alg. Doopsgez. Sociëteit te Amsterdam</i> <i>o.v.v. jeugdwerk</i>
23 feb	ds E.C. Roos		Stay Tuned! NL57 TRIO 0320 2048 39 <i>t.n.v. Arjan Schippers</i>
2 mrt	ds H. Leegte	E.M.L. van Dunné	PWA-Manege Amsterdam NL88 INGB 0005 0720 21 <i>t.n.v. Prins Willem Alexander Manege</i>

* Kinderkerk